

OPRAVDOVÝ
KREŠTĀN
 POLITICKÝ A SPOLOČENSKÝ TÝŽDENNÍK.
 LUDOVÁ PRÍLOHA „SLOVENSKÝCH NOVÍN“.

<i>Predplatná cena:</i>		Vychodí každú nedeľu.	<i>Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti, VI. okr., Aradi-utca 14.</i>
Na celý rok	2 zl. — kr.	Zodpovedný redaktor a vydavateľ: VIKTOR HORNYÁNSZKY.	Sem sa majú posielat predplatky a dopisy. Nevyplatené listy sa neprijímajú.
Na pol roka	1 „ — „		
Na štvrt roka	— 50 „		
Jednotlivé číslo 3 kr.			

Náboženstvo a krajinské voľby.

Snemovňa vyslancov už prijala návrh zákona o kuriálnom súdnicte. Časopisy ľudovej strany bedákajú, jaskajú nad tým, že vyslanci skoro jednohlasne prijali tento návrh. Nuž a čože je príčinou toho bedákania, toho nariekania?

Nič inšie len to, že liberálna vláda aj týmto návrhom rovnakou mierou opovážila sa merať všetkým občanom vlasti. Nuž či to dosiaľ nebolo tak? V jednom ohľade nebolo tak, asíce v tom, že dosiaľ kňazia smeli bez trestne nadužívať moc svoju pri voľbách, kdežto keď sa takéhoto niečoho dopustil civilný úradník, bol v smysle trestného zákona trestaný ťažkým žalárom až po päť rokov.

Dosiaľ nebolo veľmi potrebné cestou zákona zakázať kňazom, aby pri krajinských voľbách nenadužívali svoju moc, lebo boli dosť múdri, dosť rozšafní, že to tak nerobili. Len najnovšie sa tak rozsotili do politiky, jako čoby povolaním ich ani nebolo služby Božie vykonávať, veriacich sviatosťami zopatrovať, vyučovať ich pravdám Božím, slovom starať sa o ich duševné spasenie. Najnovšie niektorí katolícki kňazia tak sa oddali do politiky, jako čoby toto bolo ich výlučným povolaním.

a tak ohnive si pri tom počínajú, tak horlive kortešujú, že keby boli kedy tak horlive vyučovali katechismus, nuž by dnes ľud bol nábožnejší.

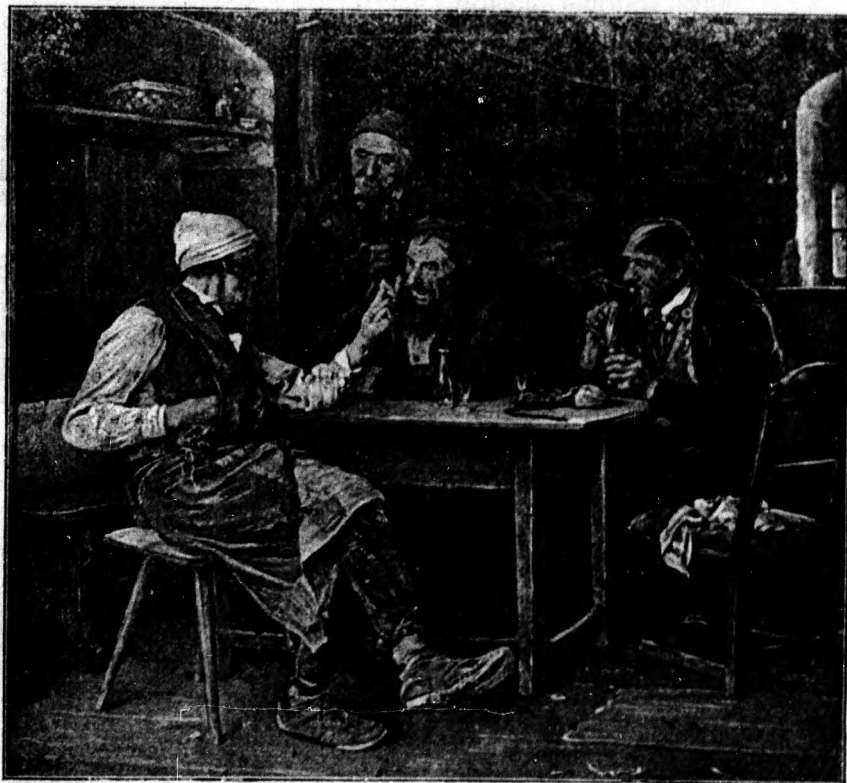
Keď teraz kňazia svevoľne opustili svoje dosavadne povolanie a celou silou vrhli sa na politovanie, celkom prirodzené je, že toto ich účinkovanie musí byť práve tak zregulované, jako podobné účinkovanie iných štátnych úradníkov.

A v tomto vidia páni vodcovia ľudovej strany hroznú urážku!

Čo by povedali na to páni farári a páni kapláni, keby tak niektorí sudca zastal si na prostred mesta a začal držať programnú reč toho smyslu, žeby sa

vyličom vyhrážal, že jak nebudú naňho hlasovať, že im nebude spravodlivo pravdu prisluhovať, či by sa nezohrozili nad takýmto nadužívaním moci a či by nežiadali prísne potrestanie jeho?

A páni farári a kapláni čo robia? Či nehľásajú ustavične, že jak sa kto opováži hlasovať pri voľbe na liberála, že ho nepripustia k sviatosťi oltárnej, že ho nepochovajú do cintora, slovom, hrozia mu, že mu neprislúžia pravdu. Sudca má byť za nadužívanie svojej moci trestaný a

Politika pri pohárku.

kňazia nie. — Jaknáhle kňaz nekoná kňazské povinnosti ale mieša sa do svetských záležitostí, musí tak stáť pod zákonom, ako ktokoľvek iný.

A páni farári čo robili posledne? Či nehlasujú ustavične politiku s kancela, ktorý nenie k tomu určený. Zostaňme zase len pri sudcovi. Keďby tak sudca, keď niekto ide k nemu do úradnej miestnosti s nejakou ponosou, s nejakou pravotou, začal patričného prehovárať, aby pri voľbách nehlasoval na toho alebo na iného, či by kňazia neboli prví, ktorí by žiadali potrestanie toho sudcu, lebo úradnú miestnosť zneužíva. A keď toto neslobodno sudcovi, neslobodno žiadnemu inému štátnemu úradníkovi, prečo by to malo byť dovolené kňazovi, prečo by ten kňaz smel zneužívať kancela. Kancela je určený k tomu, aby sa s neho slovo Božie hlásalo, a nie k tomu, aby kňaz s neho politisoval. Sudcovská miestnosť je určená k tomu, aby sa tam prislúchovala pravda a keď sudca miestnosť túto k iným cieľom použije, býva trestaný, tak aj kňaz má byť trestaný, keď kancela použije k iným cieľom, než k čomu je určený.

A v tomto vidia časopisy ľudovej strany potláčanie kňazstva, kričia že jakí barbari sú liberáli preto, že do zákona vniesli paragraf, ktorý rozšíril predpisy platné pre civilných úradníkov aj na kňazov. Vojaci nesmú sa miešať do politiky, preto o nich nikde nenie reči, kňazia sa dosiaľ tiež málo starali o politiku, preto ani o nich nebolo reči, teraz ale plnou silou začali politisovať, tak toto ich účinkovanie musí byť sriadené práve tak, jako je sorganisované aj účinkovanie civilných úradníkov. Keby dnes-zajtra dovolené bolo vojakom politisovať, doista bude najbližšie vyneseny zákon, že vojaci nesmú vojenskú svoju moc pri voľbách nadužívať, nebudú ku pr. smieť tým kortešovať, že každého toho zastrelia, kto nebude na nich hlasovať.

Rozumieme pravda bôle tých kňazov, ktorí si už aj okres vyzreli a ktorí si mysleli, že voľba bude tak prevedená, že oni v ornáte a pod krížom budú viesť voličov na miesto voľby a tam voličia od prvého do posledného na nich odhlasujú. No a toto im prekazili teraz tí sprepadeni liberáli. Takýto úder opovážif sa kňazom dať.

Každý nepredpojatý človek musí len schválif tento zákon, lebo rovnakou mierou merá každému. Vidno v tomto zákone liberálneho, slobodnomyselného ducha. Vo Francúzsku na pr. kňaz býva zbavený úradu, keď je jeho chovanie politické zlé, v iných západných krajinách nesmie byť vôbec vyslancom, alebo aspoň nesmie vystúpiť v svojej parochii vlastne okrese, do ktorého aj jeho parochia patri. Liberálna uhorská vláda v ničom nechce ukrať kňazov, len to chce zákonom zakázať a aj trestať, aby kňazia sväté veci nezneužívali.

Slovo k rodákom.

Nápadným vám bude asnáď, že keď vám o všetkých možných stranách politických hovorím, prečo nespomeniem stranu, ktorá toľko hluku robí, ktorá sa obzvlášte v takých obciach zjavuje, kde je náš ľud nie náležite o politických záležitostiach krajiny poučený: jedným slovom, prečo nespomeniem «ľudovú stranu»?

Na toto jednoduchou odpoveďou je to, že takej strany v skutočnosti vlastne ani nieto. Ale rozumejme sa! Ľudová strana, ako politický faktor ešte nejestvuje. Na sneme jej niet, lebo jej jediný prívrženec za faktora považovaný byť nemôže, a že jej, dá Boh, ani nebude, o to sa postará prebudilý, rozvažitý a pokojamilovný ľud uhorský; o to sa postaráte, úfam sa i verím aj vy, drahí rodáci moji.

Nuž ľudovej strany v činnom politickom živote Uhorska tedy niet, niet jej ale ani v skutočnosti. Daromné sú všetky sriadujúce shromaždenia; marné všetky krkolonné reči podjedných magnátov a ich prívržencov; jalové a bezzákladné kriky «Kreššana» a ľudovej strany.

Poviete mi na toto, že však tedy čo sú dohromady spolu tí, ktorí pod názvom «ľudovej strany» politicky sa sriadujú; slovom spisanú propagandu robia; agitujú, podvody vystrájajú dňom i nocou; sľubami a hrozbami ľud vábia a so sebou isť núfa? Čo sú tedy tí, jestli nie sú politická «ľudová strana»? Sú to, rodáci moji, alebo svodcovia, alebo zavedení, ale vážnu hodnosť politickej strany pod tým názvom a s tým účelom, ktorými sa hrozia, osobovať si nesmējú a nemôžu.

V Uhorsku niet «národnej» a niet «ľudovej» strany samo o sebe, lebo ved' vo vlasti našej všetky politické strany bez rozdielu a bez výnimky, všetky sú národné a všetky sú ľudové. Ved' to inakšie ani byť nemôže, ani byť nesmie. Jestli by sa zjavif osmelila protinárodná strana, zachvátily, ztroskotaly by ju paragrafy trestného zákona; ak by ale povstala protiludová strana, koniec by jej urobil ľud; ten ľud, ktorý ako sme to predošle videli, v ústave našej v prvom rade rozhoduje o všetkých otázkach štátu a národa. Keby sme mali v politickom živote našom stranu aristokratickú, v tom páde bola by možná, ba musela by povstať aj strana ľudová, keď ale takej niet, vtedy vlastne a skutočne všetky sú ľudové skrz ľud a v prospech ľudu.

To je jasné, to je zrejmé, a predsa sa najdu jednotlivci, ktorí preto, že názvy a pochopy: «národný» a «ľudový» veľmi dobre znajú, tieto ako mámidlo upotrebovať sa neostíhajú, bárs dobre vedia, že výlučné právo k tomu nemajú a mať nemôžu. Každý občan uhorský patri k národnej

strane, každý dobrý vlastenec je členom ľudovej strany; pravda tej opravdovej, tej skutočnej, nie ale tej a tých, ktorí pod všeobecnými statočnými názvami týmto nezodpovedajúce zábery skrývajú.

Dolu s rúskou, dolu s lárvou! Nedajme významný názov spotvorit, nedovoľme nosiť šľachetné meno tým, ktorí to nezaslúžia doposiaľ, a zaslúžiť sa ani neusilujú. Pomenujme ich tým a tak, ako zaslúžia: reakcionármi. Lebo keď prijmete tých za politického faktora, ktorí sa doteraz «ľudovými» titulujú: pozrime, čo vlastne chcú, aké majú snahy, ciele, zábery a smery? «Ľudovou» nezaslúžene prezývaná strana, jestli sa na nimi hlásanom základe skutočne utvorí, a prv — ako je to pravdepodobné — nerozpadne, bude vraj stranou, ktorá na základe vyrovnania z r. 1867 sa zakladá, ktorá chce dobro ľudu a revíziu cirkevno-politických zákonov.

Nuž na základe vyrovnania stojace strany už máme asice: liberálnu, takzvanú národnú a napokon ešte aj frakciu tých, ktorí sa boli práve pre cirkevno-politické zákony od liberálnej strany odlúčili a podnes v osobytnom klube sa nachodia.

Dobro ľudu si všetky strany za heslo vytkli, nezostáva pre ľudovú stranu iba revízia cirkevno-politických zákonov. A toto je skutočne výlučne jediným jej cieľom; tedy ich známka, ich opravdový názov je vlastne: revisionizmus. Načo tedy máme a zavádzajú nás i seba? Jestli je ich snaha čistá, jestli je ich účel šľachetný a vlasti i národu prospešný: dost je on i sám k oprávnenosti jestvovania a netreba na omámenie a zaslepenie toho najpotrebnejšieho faktora, s politikou málo sa zaoberajúceho ľudu, iné falošné titule vymýšľaf a nevedomých do pokúšenia a pomätenia privádzaf.

Pravda, rodáci moji, sama sebou vífazi. Pravdu možno na čas utisnúť, no znivočif sa ona nedá. Kto má pravdu, nepotrebuje násilia. Kto s druhým dobre smýšľa, poučif ho, poradif mu, ale sa mu za zástupcu *nenatiska*, ten ho za slepý nástroj nenúti, na slepé nasledovanie nezprisahá, len kto si je pravdy svojej neistý, kto iné hľadá a iné myslif, kto druhého pomoc k osobným, skrytým zámerom potrebuje, len ten hľadá fanatisovaných prívržencov, lebo k násilstvu potrebuje silu a moc hmoty. Kto vám je opravdovým, úprimným priateľom, ten vám poslúži vysvetlením, dá vám aj odôvodnenú radu, ale za to od vás nič nežiada, len to, aby ste dľa svedomia a spravodlivosti plnili povinnosť svoje k dobru vlasti a národa, tedy v prospech všeobecnosti a seba.

Preto varujte sa natiskanej pomoci vtedy, keď vás hneď viazať chcú; varujte sa vlkov v ovčej koži, ktorí vás razom aj chytajú; varujte

sa priateľov, ktorí v jednej ruke vábitko v druhej ale už úzdu držia.

Pravda je to lichotné, i vábi to nemálo, keď veľkí páni, kniežatá, grófi, baróni a vysokí cirkevní hodnostári sa s chudobným sedliakom kamaráfa; keď oni zaň žif i mrief sľubujú, ale by sme sa chytro prebudili z nášho omámenia, keby tak našou pomocou tí terajší dobrodincovia k moci a vláde prišli. Neradno, nedobre je s veľkými páni s jednej misy čerešne ujedaf, chudobnému len kôstky zostanú a čerešne predsa on zaplatí.

Pravdomil.

POLITICKÉ ZPRÁVY.

Navrh zákona o kurialnom sudníctve budú magnáti iba na jaseň pojednávať. Jako počť gróf Zichy a gróf Mórie Mikuláš Eszterházy usilujú sa veľkú agitáciu vyvinúť proti tým odsekom zákona, ktoré hovoria o kortešovaní náboženskými vecami a o trestaní kňazov žalárom, jak sa tohoto priestupku dopustia. Námahy týchto dvoch pánov grófov ale nebudú mať veľké výsledky, lebo biskupi katolícki nie sú proti týmto paragrafom, chcúciim cirkev úplne oddeliť od politiky. Kostol je nie na politisovanie ale ani kríž Spasiteľa nemá miesta pri vyslaneckých kortešačkách. Týmto sa tieto sväté veci zneuctujú a práve toto chcú biskupi zamedziť.

Vedenie štátnych matrik. Udaly sa pády, že ten matrikár, ktorého hlavný župan poveril dočasne vedením matrik aj susedného okresu, matričné zápisy tohoto susedného okresu prevádza na vlastnom bydle a ta si dal doniesť aj matriky susedného okresu. Minister vnútra toto pokračovanie vyhlásil za nesprávne, lebo sa tože protiví zákonu o štátnych matrikách (1894:XXXII.); nariadil, aby tieto nesprávnosti byly hneď odstránené, doložil ale aj to, že toto nesprávne pokračovanie nerobí zápisky v matrikách neplatnými, lebo sú uvedené do príslušných matrik.

Delegacie dokončily minulú sobotu svoju prácu. Bez zmeny byly prijaté všetky predlohy spoločnej vlády.

Kongrua. Popis kňazských statkov a dôchodkov prevádza sa po celej krajine. Už dávno sa prizvukuje potreba toho, aby dôchodky kňazov byly sriadené. Terajšia vláda chce aj túto otázku čím skôr základne riešiť a preto bol nariadený všeobecný popis, ktorý ukáže, kde treba pomáhať a zároveň ukáže aj prameň, z ktorého sa dajú zaokrývať tieto podpory. — Jak otcovsky sa stará liberálna vláda o nižšie kňazstvo!

Černoehorské knieža navštívil v piatok srbského kráľa. Tito dvaja panovníci žili v nie veľmi priateľskom pomere, lebo sa srbský kráľ obával, že černoehorské knieža číha na jeho trón. Táto návšteva je znakom, že sa pomer medzi nimi napravil.

Na ostrove Kréte ešte vždy panuje nepokoj. Poslanci mocnosti oslovili tureckú vládu, aby už raz zaviedla pokoj tým, že splní oprávnené požiadavky obyvateľov ostrova.

KRAJINSKÝ SNEM

Navrh zákona o kurialnom súdníctve bol až do konca za živej účasti vyslancov pojednáváný. Mnoho oprav bolo zadané, lenže byly zväčša čo neprospešné väčšinou zavrhnuté. Po vybavení tohoto návrhu zákona

snemovňa vyslancov pojednávala ešte niekoľko menších návrhov, začím 24. tohoto mesiaca t. j. v stredu dokončila zasadania a vyslanci odobrali sa na letné prázdniny do kruhu svojich voličov. Snem nebude držať zasadania až do 3. septembra.

17. júna. Na dnešnom zasadnutí viedla sa dišputa hlavne okolo dvoch bodov, a sice o dani, ktorú platia obyvatelia jednotlivých stolíc a na základe ktorej obdržia volebné právo a za druhé o dôverníkoch pri voľbe.

Ministerský predseda dôvodami dokázal, že v hornoviedeckých a sedmohradských stoliciach je o moc nižší census, než v stoliciach Maďarmi obydlených; ku pr. v bácbodrogskej stolici platí sa od urbarialnej štvrti 32 zl. dane, kdežto ku pr. v liptovskej stolici je voličom, ktorí platí 35 krov dane. Ministerský predseda sľúbil, že najbližšie zadá návrh zákona, ktorým sa uvedie jednotný census.

Paragraf 156-ty hovorí, že dôverníkmi voľby môžu byť iba obyvatelia patričného volebného okresu. Po dlhšej dišpute bol paragraf tento v tom smysle zmenený, že dôverníkmi môžu byť obyvatelia celej stolice.

18. júna. Dnes bol pojednávaný 169-ty paragraf, v smysle ktorého tí kňazi, ktorí kortesujú náboženskými vecami alebo s kancľa, budú žalárom trestaní. Paragraf tento ostro napadli kňazskí vyslanci, vzdor týmto nápadom bol ale ohromnou väčšinou prijatý na zasadnutí 19. júna. Ostatné paragrafy boli bez dišputy prijaté.

20. júna. Dnes sa pojednával návrh zákona o zdvžení cukru od dane. Nemecko, aby umožnilo vývoz cukru do cudzozemska, poskytlo veľké výhody tým cukrovým fabrikám, ktoré vyvážajú cukor do cudzozemska, následkom čoho tieto fabriky vytisnú cukor iných štátov. Medzi tie štáty, ktoré cukor vyvážajú do cudzozemska patrí aj naša monarchia. Aby tedy fabriky naše nemusely zastaviť dorábanie cukru pre cudzozemsko, zadala jak naša, tak aj rakúska vláda návrh zákona, ktorým sa poskytujú aj našim fabrikám výhody od toho cukru, čo vyvezú do cudzozemska. Keby sa toto nestalo, fabriky by prestaly pracovať a roľníci by nemohli sadiť cukrovú repu. Aby ale tieto výhody mali byť odkiaľ zakryté, bude od 1. aug. daň od cukru o 2 kre zvýšená.

Tento návrh zákona bol na zasadnutí 22. júna prijatý. Tohoto dňa začali vyslanci pojednávať návrh zákona o reforme domovej dane. Tento návrh, aby sa vidiecke mestá rýchlejšie stavaly, oslobodzuje nové domy na 15 rokov od dane.

23. júna. Po prijatí návrhu zákona o reforme domovej dane, pojednávali a aj prijali vyslanci návrh zákona o sriadení želiarskych majetkov, ktoré budú môcť byť vymenené.

24. júna. Dnes bolo posledné zasadnutie, ktoré bolo vyplnené odpoveďami na interpellácie. Najbližšie zasadnutie bude 3. septembra.

Čo sa robí v trencianskej stolici?

Za povinnosť si pokladáme na krátko opísať, čo sa robí teraz u nás v trencianskej stolici:

Vážnejší a opatrnejší občania, tak jako doteraz aj naďalej konajú svoje práce a všemožne sa vynasnažujú, aby ich podujatia rozkvitli. No nie tak pobúrení jednotlivci, ktorí potratia vôľu do práce, počúvajú na buričov, na tom rozmýšľajú, jako by mohli zmätok a galiby narobiť tomu vidieku, kde doteraz svornosť a pokoj panovaly. Teraz ničia sa tu tie tabule, ktoré uverejňujú ohlášky práve tak, jako na tisícročnú pamiatku vysadené stromky, ktoré miestami pobúrení ľud povyhádzoval. Ba už aj v chrámoch Božích opovážili sa jednotlivci na-

dávať liberálom. Sú presvedčení, že títo vraj vieru zapredávajú, a bárs kňaz v chráme bol, toho trestuhodného výstupku si nevšimnul, ale sa hluchým spravil.

Niektorí zlopovestní kňazi poburujúce knižky rozdávali, v ktorých sa naša stránka tatárskou nazýva, kdežto tatár sa môže menovať len ten, ktorý na zákonitom základe utvorené pomery zničť zamýšľa; my teda, ktorí si zákony ctíme, nemôžeme byť tatarmi. Ľudáci napadli aj nášho všeobecne milovaného biskupa preto, že vydal vtastenecký program, ktorým nariaďuje podriadeným kňazom tisícročné slávnosti odbavovať. No a toto pobúrilo krv oným panáčkom, ktorí by radi dozili záhubu tejto krajiny, ktorá bola mnoho ráz krvou našich praotcov posvätená. Tento chvályhodný skutok pána biskupa pobúrilo ich krv tak, že ho v ich zlopovestných turčianskych novinách surovo napadli a opovážili sa mu do komediantov na af, a taktó zabudnúť na ich povolanie, zrejme dokázali, že sú nie hodní kňazské rúcho nosiť. Ale osobu nášho osvieteného pána biskupa neznižujú tieto nevlastenecké, od jeho podriadených kňazov, čo judášov pochádzajúce hany, lež práve naopak, povýšia ho medzi tých velikánskych arcipastierov, ktorí za vlasť a vieru i smrť podstúpili sú hotoví.

Jedno nám je treba ešte tu spomenúť, že jeho osvietenosť pán biskup, jako protektor, dobrým úmyslom dal jednomu každému katolíckemu kruhu značnú peňazitú podporu, tieto kruhy sa mu za to tak odsľúžili, že si z jeho peňazí predplatili vlastizradné turčianske noviny, ktoré jeho osobu podle napádajú, toto je tá vyššia politika, ktorú nevlasteneckého ducha panáčkovia u nás prevádzajú. A preto my, obracajúc sa k Bohu, prosíme ho, aby im odpustil, lebo nevedia čo činia.

V jednom tunajšom mestečku, kde školská mládež uzavrela, že bude millenniumovú slávnosť odbavovať, a kde miestnosť ku slávnosti tejto zástavami, uhorským címerom a obrazmi okrášlila, rozbúrení panslávi tieto zástavy, címer a obraz svätého Štefana hnojovkou zaspínili a taktó nielen svoje lež aj neľudské city ich vodecov na javo dali.

V údolí lietavskom bezdušní buriči nevinný ľud zase tým strašia, že liberálna stránka na tom pracuje, aby poddanstvo nazpäť sa uviedlo. A ono na tom pracujú ľudoví magnáti, spojení s kňazmi, ktorí chcú ľud v slepote a temnote a tak aj v poddanstve udržovať.

V osade Chumci farár zakázal millenniumnú slávnosť vydržiavať, no my mu tento špatný skutok za zlé nemáme, ponevác ho jako krátkozrakého už dávno poznáme.

Zo všetkého tohoto nevlasteneckého pokračovania o tom sa presvedčujeme, že tunajší vodecovia ľudovej stránky nevinný ľud tak zbúrili, že dnes už bez všetkej rozvahy koná také neľudskosti, ktorých by sa ináč nikdy nebol dopustil. No a na toto pokračovanie sú ľudia, medzi ktorými sa aj niektorí kňazi nachádzajú, pysní, a tým sa honosia, že sa ľud prebúdzá. My sme naopak toho presvedčenia, že toto pokračovanie náboženstvu k dobrému neposlúži, ale povedie ku anarchii, ktorá ľud istotne pobúri len proti tým, ktorí ju do života uviedli.

K.

DOPISY.

Zazriva, dňa 18-ho júna 1896.

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím úctive, nech ráča popriať kus priestoru mojim pár riadkom. Chcem v nich opísať nový spôsob búrzenia, ktorý náš pán farár dnes proti mne upotrebil.

Jest v obci našej jedna ohyzdná žena, planšia od vlašskej cigánky; žije z toho: keď môže kde kuru, kurča, hus, vajcia ukradnúť, to predá a takto utŕžené peniaze prepíše. Fajčí z fajky po chlapsky, a niet v obci našej nikoho, kto by s touto osobou sa do reči pustil, lebo opovrhnuť ňou už u nás aj posledný cigán.

Túto hnosobu si prenajal náš pán farár, a táto dnes na ulici vykrikovala na mňa; no «psí hlas do neba nejde» hovorí porekadlo; tak i reči tejto ženy, ktorú ináč volajú Kefa Boroňova, nemohly byť príčinou k búreniu žiadanému. Keď už bolo toho vykrikovania mnoho, našli sa takí, ktorí túže osobu zahriakli, ona potom vyznala, že nekričí darmo, že jej farár dal za to 6 kr. na pálenku.

Celej tejto veci ja nepripisujem žiadnej vlastnosti, jedine chcem ctenému obecnstvu toto sdeliť z tej príčiny, aby posúdilo charakter nášho farára. Myslím, že je tu nie potrebný iný komentár. S úctou

J. Kozempel,
správca uh. kr. matrík.

Dežer (trenč. stolica), 23-ho júna.

Ctený pán Redaktor!

Chcem aj ja pár riadkov zaslať do tohoto tak obľúbeného časopisu. Ponevác sa ale do politiky nerozumím, tak v krátkosti opíšem stav našich poľných plodín, úfam sa, že toto tiež bude zaujímať ct. čitateľov.

U nás je počasie na vyvinovanie zbožia veľmi prajné. Úfame, že z jedného jutra dostaneme: pšenice 8, raže 6, jačmeňa 7 a ovsu 5 metrických centov. Dateliny sa práve teraz kosia, na nižšie ležiacich zemiach dali peknú úrodu. Konope a Ian zostaly krátke, Ian už aj odkvitol a tak niet nádeje, žeby narástol. Do suchšej pôdy sadené zemiaky ešte ani nezišly, kdežto do kyprej pôdy sadené pekne zišly, ba kde-tu ich už aj okopali. Cukrová a krmná repa sa dosť pekne vyvinuje, kapustu ničia zemské blechy. Ovocia budeme mať málo.

S dovolením ct. redakcie budúce viac sdelím.

Robník.

Kysucké Nové Mesto, 20. júna.

Veľactený Pán Redaktor!

Prosím Vás, prijmite týchto mojich pár riadkov a uverejnite ich.

Po tieto dni mal som príležitosť rozprávať sa o politickom boji, ktorý ľudová strana u nás začala. Medzi iným nadmietol jedon z prítomných, že je Kysucké Nové Mesto hlavným táborom ľudovej strany, a že ľudová strana, bárs celé Horniaky prejdeme, nikde sa tak hlboko nezakorenila jako u nás. Ľudové noviny «Kreštan» najviac o nás píšú, ba jako keďby si nás bola tá ľudová strana zvláštne vyvolila. A to že preto, lebo že je u nás ľud najsprostejší, že najskôr sadne na lep. Nuž môže byť, že je to pravda, lebo veru náš ľud mnoho hlúpostí uverí.

Najväčší bojovník za ľudovú stranu je náš kaplán *Cvinček*. Žeby bol sprostý človek, to nemôžem povedať. Keď sa kážeň naučí nuž dobre reční s kanclom. No pri kozube, keď si na fajku zapálime a začneme sa o politických záležitostiach rozprávať, vtedy mu to už ľahšie ide. Toto sa ešte nedoučil. Keby nebol naším pánom kaplánom, nuž by sme mu ani všetko neverili. Ale nechceme ho zabaňbiť.

Náš pán kaplán je v politisovaní preda neunavný. Či v katolíckom kasíne, či na veseliach, či na schôdzkach, vždy nadhodí politiku a potom už hrešíme, ani keby

nás dakto najal. Pri tom máme dobrý apetít, a Mýto má dobrý dôchodok. Zvláštne pri veseliach povieme počúť od starého svata až po mladú nevestu celé vierovyznanie ľudovej strany, ale len vtedy, keď je pán slúžny nenie prítomný. Lebo náš pán slúžny je otvorená hlava, to je vzdelaný a vysokoučený človek. Keď je pán slúžny tiež na hostine, vtedy sa pán kaplán do kúta utiahne, a bárs mu takmer sliny tečú, čo by chcel rečníť, netrúfa si slova povedať.

Hneď z počiatku sme boli veľmi zvedaví, že prečo náš pán kaplán tak veľmi bojuje za tú ľudovú stranu, prečo chodí v jednom stave od jednej rodiny k druhej, a prečo všade politisuje. Na túto otázku sme dostali teraz odpoveď. Veď že vraj pán kaplán sa preto chce v politike vyevičiť, lebo že pri najnovšej voľbe krajin-ských vyslancov vystúpi. No toto sme už len ťažko uverili. Žeby pán Cvinček až na takúto myšlienku jako kandidát prísť mohol, to nám neide do hlavy. A preda len musí dačo byť v tom. Lebo však by sa ináč len toľko neunúval, ani by sa tak nepriatelil s nami, keďby nás nepotreboval. Náš pán kaplánko má veľké plány; hádam si už aj biskupstvo vyzrel, lebo však biskupov najviac z pomedzi tých kňazov volia, ktorí sa jako ablegáti s vládnymi kruhmi obznámili, a ktorí sa na diete vyznačili. Teda chce byť ablegátom, potom biskupom alebo aspoň kanonikom. Teda preto je on takým našim dobrým pajtašom. Nuž hľa, pán Cvinček! No a či všetci naši páni kapláni majú takéto ciele?

Pane Bože! daj dažďa na naše suché role a na našich ohnivých kaplánov!

Kysučan.

Slováci na výstave.

Trnavčania.

Dosavád prichodili na výstavu v hromadách len z dolnozemskej stolice, ale teraz, jako to zprávy udávajú, so všetkých strán Horného Uhorska chystajú sa hromadne navštíviť milennárnu výstavu. Tieto hromadné návštevy zo stolice Slováckmi obývaných započali roľníci z okolia Trnavy. Štyristosedemdesiat slovenských gazdov prišlo pod vedením slúžneho do Budapešte v nedeľu popoludní aby si obzreli výstavu.

Keď vlak so Slováckmi došiel na nádražie, v mene správy výstavy uvítal slovenských hostov dozorca hromadných návštev, za čo sa mu poďakoval slúžny. Slováci, ktorí prišli do Budapešte aj so svojou muzikou, pozostávajúcou z 23 chlapov, stali si v peknom poriadku do radov. Popredku šla hudba, za ňou asi 80 párov šuhajov a devíc v utešenom slovenskom kroji a za týmito roľníkmi so svojimi manželkami. Hudba zahrala Rákócyho marš a pochod sa hnul. Uliciami, kade šli Slováci do výstavy, nahrnulo sa mnoho obecnstva, ktoré nevedelo dosť vychvalovať pekné devy a urastených Slováckov v malebnom odeve. Tu i tam bolo počuť:

«Dívajteže sa na tohoto!» Potom zas: «Pozrite tamtoho!» No uhádnuť, ktorá z devíc alebo ktorý zo šuhajov bol strojnejší, alebo ktorý mal z nich krajšie hodváhom vyšívaný «fajblík», alebo ktorá deva mala krajšie oplecká, bolo nemožné. Slovom, každý z nich vzbudil obdiv, jako mládež, tak i stárež.

Keď došli na výstavu, poskladali svoje zbytočné veci v čistých barákoch a po krátkom oddychu obzreli si poniektoré pavillony. Na to odišli do dediny na výstavišti a tam sa mládež, ba veru i niektorí zo starších čo majú ešte ľahšie nohy pustili do tanca. Radosť bola pozreť ako šuhaji napriek tomu, že od dlhej cesty po železnici ustali, zvrtili slovenské devy, že sa mu zem len tak otriasala pod opätkami.

Po malom oddychu spustili hudobníci: „Po valasky od zeme“ a tu niekoľko ťuhajov vystúpilo z radu a zaskočili si taký „odzemok“, že šikovnosť ťuhajov v tomto národnom tanci nevedel by napodobniť ani jeden z vymastených švábikov hlavnomestských a nejedna vyfintená dáma hlavnomestská so záľubou pozerala, jako sa vie slovenský ťuhaj uhnúť pri tanci.

Sotvaže „odzemok“ odtančili, došiel na miesto zábavy hlavný župan prešporskej stolice pán Julius Szalavszky. A tu hneď jeden rychtár jednoduchými, ale od srdca idúcimi slovami, obklopený Slovákmi, oslavoval štát, millennium, panovníka, správu výstavy a uvítal pána hl. župana, že bol tak laskavý i tu ich navštíviť. Pán hlavný župan v slovenskej reči odpovedal na slová rychtárova a vyzdvihol význam millennia a napomenul prítomných na lásku ku vlasti. Slovenská hudba na to spustila Rákóczyho marš a ozvalo sa búrlivé slávovolanie. Potom plynula zábava ďalej pri peknom poriadku až do pozdného večera.

Slováci v nasledujúce dni obzreli si podelení do grúpp výstavu, Starý Budín, kráľovskú palotu a iné zvláštnosti hlavného mesta.

Trenčania

A jakým pekným spôsobom boli privítaní Trnavčania, tak okázale boli prijatí aj Trenčania z okresu púchovského, ilavského, trenčianskeho a bánovského. ktorých došlo na výstavu štyristotridsaťosem osob dňa 21. t. m. Mladí, starí všetko v peknom poriadku tiablo so svojou muzikou na výstavu. A veru kadiaľ išli hodní Trenčania, všade ich obdivovali. Nejednen peštiansky panák obzeral si pekné trenčianske device. Pomektorí z Trenčanov prišli aj so svojimi manželkami a odrastenejšími deťmi a to je v poriadku, aspoň všetci spolu pokochali sa v krásach výstavy a spoločne sa budú dlhé časy rozpomínať na to, čo zažili v Pešti.

A veru že budú na svoj výlet vždy pamätať, o to sa postarali trenčianski páni ablegáti: Jurko Kubinyi, Emil Zsambokréthy, Géza Rakovszky, gróf Albert Zay a Alexander Sipeky. I pri tejto príležitosti sa postarali, aby Trenčania čo len možno všetko videli, aby sa poúčili na výstave, chodili s nimi, poukazovali im mnohé zvláštnosti a porobili všetko možné, aby sa Trenčania čo najlepšie zabavili v hlavnom meste.

Na druhý deň večer očakávalo Trenčanov milé prekvapenie. Keď so svojou muzikou vtiabli do dediny na výstave, tam vo dvore jedného dedinského domu očakávali ich pokryté stoly. Nuž a veru po dlhej chôdzi komuže by nešmakovala dobrá večera. Trenčania zasadli za stoly a hostili sa so svojimi ablegátmi a s hlavným županom p. Szalavszkym, ktorí im toto prekvapenie prichystali. Radosť bolo pozreť, jaký priateľský pomer panuje medzi Trenčanmi a ich ablegátmi.

Nuž hľa, dobrý ablegát takto sa postará o svojich i keď sú oni v cudzom meste, Trenčanci budú sa na svoj výlet do Pešti rozpomínať do svojej smrti a že sa tu dobre zabavili, majú čo ďakovať len svojim ablegátom.

Pekným dôkazom vlastenectva sú slová mestečkovského rychtára Jána Pajtáša, ktoré povedal na hostine v mene svojich pred prítomným hl. županom pánom Szalavszkym a trenčianskymi ablegátmi. Jednoduchý slovenský rychtár povedal nasledovne, dobre premyslený prípitok:

„S nevysloviteľnou radosťou vzdávam vďaky, že môžem tuhá prehovoriť z príležitosti tisícročných slávností našej dráhej vlasti. Držím si za povinnosť v mene mojich so mnou prišlých rodákov vysloviť poďakovanie, že sme sa mohli stať účastníkmi tohoto pekného sviatku, ktorým založenie našej tisícročnej vlasti slávime.

S oduševnením rozpomínam sa na tých slávnych predkov, ktorí pred tisíc rokami založili túto peknú vlasť a cez dlhých tisíc rokov bránili ju svojou krvou a ja tu slávnostne sľubujem v mene mojich rodákov, že túto našu vlasť jako od cudzích, tak aj vnútorných nepriateľov vždy zachránime.

Vďaky vzdávame Božej Prezreteľnosti, že sme sa stali účastníkmi tejto vlasteneckej slávnosti a našim potomkom zaštepíme cit vlastenectva našich slávnych predkov, aby sme takto mohli zabezpečiť budúcnosť našej krajiny.

Nech žije krajina! Nech žije kráľ! Nech žije főišpán Szalavszky! ozývalo sa z úst prítomných.

Na túto reč odpovedal pán főišpán Szalavszky v slovenskej reči. Ďakoval rychtárovi za peknú reč a srdečne vítal stotočnych Slovákov v hlavnom meste Uhorska. Môžte sa presvedčiť, že krajina nerobí rozdiel medzi svojimi synami.

„Ja, váš hlavný išpán — hovoril Szalavszky — slovensky hovorím k vám tu v hlavnom meste krajiny a vy tiež vo vašej sladkej materinskej reči hovorili ste ku mne a živili ste krajinu a kráľa.“

Hlavný išpán tým pokračoval ďalej, že ako môže vidieť, tí, ktorí spravujú krajinu, práve tak sa starajú o blahobyt Slovákov jako o iných obyvateľov krajiny a konečne vinšoval, aby sa tu dobre cítili.

Keď slávovolanie utíchlo, povstal Jurko Kubinyi a v mene trenčianskych ablegátov povedal, že sa ablegáti prichodu Trenčanov tešia a to tým viac, že Trenčania vždy sú povedomí svojich vlasteneckých povinností. Nelúčim sa s vami — hovoril Kubinyi — lebo viem, že keď starší príjdu domov, o krátky čas príjdu mladší, aby tiež boli účastní týchto slávností. Pozdvihujem svoj pohár na mojich hodných hornouhorských rodákov a privolávam: Do videnia!

Po krásnej reči Jurka Kubinyiho bošácky rychtár Ján Trčka pozdravil ablegáta Gejzu Rakovského.

Po hostine obzreli si hostia vodostrek na výstave a potom odisli na svoj odpočinok.

Rozumie sa, že trenčianski ablegáti aj mimo výstavy povodili Trenčanov. Tak medzi inými vymenili im aj vstúpenky ku okružnému obrazu Fesztyho, ktorý predstavuje príchod Maďarov a poukazovali im aj mnohé iné zvláštnosti hlavného mesta a boli s nimi vždy až do ich odchodu. Ba čo viac, aby sa Trenčania neroztratil, páni ablegáti s fői pánom Szalavszkym aj obedovali s nimi v ľudovej kuchyni pri výstave.

Hej, sem ste mali prísť páni od „Krešťana“ a boli by ste videli, že vaše šprihaniny na trenčianskych ablegátov Trenčanci odsudzujú a že dobrý, ba možno riecť priateľský pomer medzi ablegátmi a Trenčanmi vy nikdy nebudete v stave pokaliť, lebo veru Trenčania — jako sme to tu videli — dobre vedia, že taký Kubinyi Jurko, Sipeky, Rakovszky, Zay alebo Zsambokréthy, ktorí behom dlhšieho zastupovania Trenčanov na sneme znajú dobre správu krajiny a majú následkom tohoto aj pomery s vyššími kruhmi — viac sú v stave vykonať na diete za Trenčanov, ako keby si teraz zvolili dákeho „nováka“, ktorý ústami mláti do sveta a v skutočnosti do správy krajinskej rozumie sa len toľko ako hus do piva. Hej, vedia to Trenčania dobre a nedajú sa omámiť!

Sme presvedčení, že slovenski hostia, ktorí teraz už doma rozpomínajú sa, čo všetko pekného videli v našom hlavnom meste, nezabudnú nikdy na tento výlet a na tých niekoľko dní, ktoré strávili v Budapešti. Vieme, že svojimi rozpomienkami vzbudia túžbu po videní výstavy aj u svojich susedov, ktorí aspoň nateraz nemohli prísť do Budapešte. Slováci, rozpovedzte svojim kraja-

nom, čo ste tu skúsili, jako pekne ste boli prijatí a uctení od každého a to bude najlepším dôkazom, že tí, ktorí vás a ešte iných odhovárajú od návštevy Budapešte, nemajú pravdu a že vedome hania výstavu. Teraz ste sa presvedčili, že tí odhovárači nemali a nemajú pravdu.

Idú šašky!

Vodeovia ľudovej strany boli vydali nedávno spisok pod názvom „Idú šašky“, v ktorom všetky možné hany kydajú na liberálov. Týmto spiskom obsypali hornovnícke stolice natoľko, že gazdinky mali dlhší čas pri-
čom varíť.

Liberáli súc si povedomí, že za svoje účinkovanie nezaslúžia hanu, ba práve naopak pochvalu, ani si len nevšimli tohoto hanobného spisku, lež pokojne kráčali ďalej vytknutou cestou. Spisok tento veru veľmi málo vody zamútil.

Práve teraz vyšiel tiež zase jeden spisok pod názvom „Idú šašky“, v ktorom jeden dobrý katolík odhaľuje tých kňazov a grófov, ktorí sú vodcami ľudovej strany. Spisok celkom otvorene odhalil dosiaľ skrytú tajnosť povstania ľudovej strany, taktiež predstavil čitateľom vodcov ľudovej strany v pravom svetle. Že katolík písal tento spisok vysvitá z dvoch príčin, za prvé: že robí rozdiel medzi kňazom a kňazom, uznávajúc, že veľká väčšina katolíckeho kňazstva taký život žije, ktorým si vyzníka úctu každého človeka, tedy nesúdi dla skutkov jednotlivcov všetkých kňazov bez výnimky, jako to robí ľudová strana, ktorej je každý liberál bez výnimky tatárom. Za druhé, dobré katolícke srdce pisateľa tohoto spisku vysvitá aj z toho, že poskytnul mnohým katolíckym farárom predmet kázne. Dedinskí farári a kapláni, ktorí organizujú boj proti liberálom, nemajú aj tak času naučiť sa nejakú poriadnu kázeň, z ktorej by poslucháči mali duševný ošoh. Spisok „Idú šašky“ poskytnie im veľmi vhodný predmet k peknej kázni, po prečítaní tohoto spisku tí páni farári a páni kapláni, ktorí sa poznajú, že sú to tam ich skutky odhalené, budú môcť asi hodinu s kancľa vystríhať a pekľom broziť tým svojim veriacim, ktorí sa opovážia spisok tento prečítať. A kázeň je hotová.

Spisok tento v druhom odstavci nasledovne opisuje povstanie ľudovej strany:

„Ešte len pred tromi rokmi nebolo o nej ani chýru ani slychu a teraz razom vyrástla zo zeme ako po daždi bláznivé huby. A onedlho nebude po nej ani zbla.“

Dosavádť to každý vedel, že grófovia a veľkí páni nieveľmi sa o ľud starajú. Pred r. 1848 ľud bol dobrý za poddaných a želiarov, ktorí za darmo ťahal jarmo po poliach, aby gróf v cudzích krajinách mohol premárniť veľké peniaze. Ani vtedy neradi hovorovali grófi s ľudom, a keď mu mali dačo riecť, tak mu to odkázali lieskovicou hajdúchovou. Potom keď nastala sloboda a lieskovicu prišla do kúta ani takto sa mohli nestarať o ľud. Nevie, kto to už počul, že sa veľkí páni tak veľmi starajú o ľud, — ja som takéto ničeo nikdy nepočul. Bolo to teda tým podivnejšie, keď pred tromi rokmi vstal gróf *Ferdinand Zichy*, majiteľ asi stotisíc jutár poľa, víťaz zlatého rúna, direktor mnohých akciových spoločností, bánk, sporiteľní a železníc, a riekol, že je katolícke náboženstvo v nebezpečí, treba ho zachrániť.

Toto nebezpečenstvo nevidel sice nikto, ani sám pán gróf, ale on ani nekričal preto že horí, aby hasili; on skôr chcel podpalovať, lebo mal tajné ciele.

Taký človek sa všade najde, ktorý by rád byt na ka dý spôsob volačím, ktorý sa nikdy neuspokojí s tým čo má, ale vždy chce viac, lebo sa hovorí, že medzi je-

dením dostáva človek chuť. Takýto človek je gróf *Ferdinand Zichy*.

Jako gróf a bohatý človek keď by bol chcel skutočne pomôcť ľudu, nuž by to bol mohol urobiť, veď má k tomu spôsoby. Lenže on chcel iné. Chcel byt v krajine prvým človekom po kráľovi, — ale ponevác nebol k tomu súci, nuž sa oňho ani neobzreli. *Známy bol už dávno preto, že s kňazmi varieva kašu.*

Najväčším pokladom obyvateľstva uhorského je jeho veľká sloboda. Tak teda na čelo krajiny sú len takí ľudia súci, ktorí túto slobodu vedia obrániť. Vieme to z dejepisu, jaká sloboda to bola v tých krajinách, kde panovali volakedy kňazia a vieme aj to veľmi dobre, že na kňazov sveriť slobodu je toľko, jako slaninu dať strážiť psovi.

Preto teda nedôverovali *Ferdinandovi Zichymu*, ktorý jedným okom ustavične žmurkal na viedeňského Nemca (preto dostal aj rád zlatého rúna), a druhým okom žmurkal na kňazov. Takto sa teda nevedel dostať ta, kam sa namáhal. Konečne mu napadla myšlienka.

Ponevác je nie blázon, vedel, že on sám nevykoná nič, obzrel sa teda a založil stranu. Práve to mu padlo vhod, že slobodomyselná vláda chcela uviesť civilné manželstvo.

To civilné manželstvo, ktoré na každý pád musí byt dačo dobrého, lebo katolíckym kňazom — ktorí, jako každé hrable k sebe hrabú — sa nijako neľúbi. To civilné manželstvo, ktoré každý obyvateľ krajiny vítal s radosťou, lebo rozmnožilo slobodu občanov a že poskytnulo spôsob toho, aby si každý bez ohľadu na náboženstvo mohol vyvoliť za svoju vernú manželku tú, ktorá sa mu páci. Vieme to veľmi dobre, jako sa vadieli katolícki kňazia vtedy, keď si chcel katolík pojať za manželku dievča iného náboženstva. Vtedy im to ani len na um neprišlo, či sa tie dve mladé duše radi majú, bez čoho celé manželstvo nestojí ani babky. — ale vždy hľadeli len na to, či tým ich vačok nebude uskodeny. A už to je veru len nie sloboda, keď si na príklad katolík nemôže pojať evanjelické dievča len preto, lebo sa to katolíckemu kňazovi neľúbilo.

Viete to veľmi dobre čtení spoluobčania, že jaké komédie vystrájali vtedy katolícki kňazia a koľko daromných prekážok stavali do cesty spojeniu sa dvoch milujúcich ľudí, len preto, že jeden inakšou cestou hľadal večné spasenie a takýmto spôsobom bolo by sa oškodilo nenasytné kňazské vrece o poplatok jednej štoly. A pokým protestantské a ostatných vierovyznaní kňazstvo nemalo nič proti civilnému manželstvu, lebo väčšmi milovali slobodu ľudu jako svoje vrecká, zatiaľ katolícke kňazstvo povstalo proti nemu a kliatbami a bohvie čím probovalo prekaziť, aby sa tento zákon nestal zákonom.

Lenže to bolo všetko darmo. Ten ľud, ktorý dlhé roky jedol trpký chlieb v slzách poddanstva, veľmi dobre vie oceniť požehnanie slobody. A prevažná väčšina krajiny odhlasovala civilné manželstvo, ktoré náš dobrý a milostivý kráľ nosiaci stále na srdci blahobyť svojich verných poddaných, vidiac že je zákon dobrý pre ľud, svojou kráľovskou mocou potvrdil.

Zákon je zákon. Ten musí každý statočný občan zadržat a všetky náboženstvá bez výnimky ho aj zadržujú, len práve jedna malá čiastka katolíckych kňazov búri proti nemu rozličnými bláznivými rečami. Za každú cenu chcu, aby tento zákon krajinský snem zrušil a aby sa takto ich moc a dôchodok prinavrátil. A ponevác sami nemohli nič vykonať, vyhodili teda sieť na ľud, aby pobalamútiac ho rozličnými klamnými rečami, vyhrali ľud pre seba. O civilnom manželstve rozchyrovali,

že je to len také manželstvo na šesťtýždňovú próbu. Ženy strašili tým, že ktorú si chlap pójme dľa civilného manželstva, môže ju bárstedy, keď sa mu zunovala, odhnať alebo predať. Bohužiaľ našlo sa vtedy dosť ľahkoverných ľudí, ktorí tieto hlúpe, sprosté táraniny uverili namiesto toho, aby si boli prečítali zákon.

Vec sa má práve naopak. Práve civilné manželstvo je na to, aby sa mladý pár, ktorý sa milujú a ktorých by kňazia pre kadejaké náboženské rozoznávanie nechceli sdať, — mohli sa stať svojimi.

Áno, práve civilné manželstvo je na to, aby každý občan tejto vlasti mal rovnaké právo pred i po manželstve.

Áno, práve tento zákon je zákon slobody a nielen že dovoľuje, ba povzbúdzá občana k tomu, aby po úradnom uzavrení sňatku odprisahal vernosť manželke ešte aj vo svojom kostole.

Áno, práve tento zákon je na to, aby slobodný uhorský občan nebol vystavený ľubovôli kňazov a verte mi et. spoluobčaniam, že teraz v civilnom manželstve rozsobáš ide storáz ľahšie, ako predtým, keď len v kostole vstupovali do manželstva. Predtým bolo dostatočné, keď sa chcel dať volakto rozsobášiť od svojej ženy, že prestúpil na inú vieru a riekol, že prechováva neupokojiteľnú nenávisť proti svojej žene, a vtedy pár rozsobášili. Nuž veru teraz darmo prestúpi na inú vieru, darmo bude hovoriť bársko, že neuspokojiteľne nenávidí svoju ženu, preto ho veru nerozsobáša.

Nebojte sa vy slovenské ženičky nikdy civilného manželstva, ba si ho vážte, lebo vás spája s vašimi manželmi tak silným sväzkom, že ho nemožno tak ľahko roztrhať jako predtým.

Vedia toto všetko aj kňazia a práve preto sa strašlive hnevajú na civilné manželstvo a tento ich hnev využil chytrý gróf Ferdinand Zichy, aby pre svoje ciele vytvoril stranu.“

(Pokračovanie nasleduje).

CHÝRNIK.

Kráľ odcestoval. Jeho veličenstvo kráľ po trojtýždňovom pobyte odcestoval z nášho sídelného mesta. Jeho veličenstvo počas svojho pobytu v Budapešti navštívil osemkrát výstavu a všetky jej oddiely obzeral s najväčšou pozornosťou, čo je najlepším dôkazom, že je výstava veľkolepá. Teraz však jeho panovnícke povinnosti odvolaly ho od nás do druhej čiastky monarchie. Dľa jeho žiadosti pri odchode na nádražie prišli len hlavný mešťanosta Budapešte, nadžupan peštianskej stolice a hlavný kapitán policie. Jeho veličenstvo kráľ dľa chýru príjde do Budapešte až v septembri.

Smrť. Ján Thébuz, zvolenský ev. kňaz, senior, majiteľ zlatého záslužného križa, zomrel v 59-tom roku svojho života vo Zvolene.

Na ulici podal prosbu kráľovi. Keď sa jeho veličenstvo počas svojho pobytu v Budapešti viezol na Rákoš do kasárne, v jednej ulici Michal Jankovič 47-ročný, bývalý strážmajster pri spoločnom vojsku rodom z Ilavy rýchle skočil ku kráľovskému koču a podal prosbu jeho veličenstvu, ktorý prosbu prijal. Policia pustila Jankoviča na slobodu, keď sa nálezite legitimoval.

Jubileum jedného vodiča vlakov. Osobníctvo štát. strojárne železničnej vo Zvolene usporiadalo peknú slávnosť na počtu vodiča vlakov Augusta Dolleschala z tej

príležitosti, že vo Zvolene cez 25 rokov príkladne vykonával svoje ťažké povinnosti pri spravovaní rušňov. Dolleschala bol obdaroval nedávno aj bulharský panovník Ferdinand utešenými striebornými hodinkami, keď bol raz rušeň jeho osobného vlaku spravoval zo Zvolena až po Vrútky. Vtedy panovník sa viezol na rušni, aby si lepšie mohol obzrieť malebný kraj, ktorým sa táde železničná čiara tiabne.

Vyznačený rychtár. Bohunického rychtára Ondreja Mazán, ktorý už štyriadvadsať rokov príkladne a svedomite zastáva rychtársky úrad, jeho veličenstvo kráľ vyznamenal záslužným križom. Tento záslužný križ — jako sa dozvedáme — pripne na prsia záslužného rychtára sám hlavný išpán pán Szalavszky za peknej slávnosti pred obyvateľstvom obce.

Zomre, kto bude kortešovať proti Vajajmu. Katolícky kňaz Štefan Vajaj, ablegát baranya-szalántanského okresu, ktorý bol zvolený s programom neodvislej strany pri budúcich voľbách rád by zvrtnúť kepienok a vystúpiť s programom ľudovej strany. Ponevác ale má veľmi malý výhľad že by bol s programom tejto strany zvolený v tom okrese, teda vydal malý spisok, v ktorom hovorí tiež už mnohokrát Krešťanom otrepané bľbstvá, že ľudová strana chce zachrániť «napadnutú» vieru Ježiša Krista a k tomu dokladá, že tí, ktorí budú kortešovať proti nemu, zhynú špatnou smrťou jako všetcia tyrani! Chudáci korteši!

Veľké nešťastie na mori. Neďaleko vojenského prístavného miesta francúzskeho Brestu udalo sa po tieto dni veľké nešťastie s jedným parníkom. Francúzsky parník pre dopravu osôb «Drumoud Castle» medzi ostrovčekami utonul. Na lodi bolo 347 osôb a len traja sa zachránili. O nešťastí hovorí sa, že loď tak rýchle utonula, že sa na zachránenie nedalo ani myslieť. Kapitán a skoro celé mužstvo, ako aj všetcia cestujúci spali vo svojich kabinách. Medzi zachránenými že sú dvaja matrózi a jeden cestujúci. Dľa inej zprávy osobníctvo lode i všetci cestujúci boli na palube, ale sa mimo troch ľudí nik nezachránil, lebo parník veľmi rýchle zmizol vo vlnách morských. Pri ostrove Moléne vytiahli rybári dosaváď 40 mrtvol.

KU OBRÁZKU.

Politika pri pohárku.

Podávame obrázok, jaký skoro v každej dedinskej krčme vidno, obzvlášte teraz. Politika pri pohárku. Obyvatelia sa teraz kapacitujú, presvedčujú o politických stranách na diete a pritom meškajú svoje práce. Všetkého mnoho škodí! A tak je to i s politikou. Ačpráve sa tešíme, keď obyvateľstvo vie, čo sa robí vo svete, ale neschvaľujeme to, keď pre politiku márne drahý čas. Dostatočné je na to prečítať si noviny, také noviny, ktoré stoja blízko ku vláde, lebo také súc dobre o všetkom upovedomené, pišu o krajinských záležitostiach tak, jako sa ony skutočne majú.

ODKAZY REDAKCIE.

P. Jastrabsky v Rožomb.: Ráchte nám sdeliť, aká to bola pračka, ktorou ľudová strana millennium slávila a kto bol na vrchu či Št. a či H.

Pán S. Žihlava. Dopis prišiel do tohoto čísla opozdzeno, v budúcom čísle mu s radosťou poprajeme miesto.

Knižtlačiareň Viktora Hornýanského v Budapešti.